

Sygn. akt XII Ga 201/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 października 2014 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział XII Gospodarczy – Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący- Sędzia: SO Janusz Beim (spr.)

Sędzia: SO Marta Kowalska

Sędzia: SR del. Anna Juskiewicz

Protokolant: st. protokolant sądowy Rafał Czopek

po rozpoznaniu w dniu 3 października 2014 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko T. R.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez stronę powodową

od wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowie

z dnia 28 stycznia 2014 r. sygn. akt V GC 141/13

I. oddala apelację;

II. zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanego kwotę 300,00 zł (trzysta złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt XII Ga 201/14

UZASADNIENIE

Strona powodowa (...) Spółka Akcyjna w W. domagała się zasądzenia solidarnie od pozwanych T. R., J. R., R. P. i A. D. kwoty 2 007,78 zł wraz z ustawowymi odsetkami oraz zasądzenia na jej rzecz kosztów postępowania. W uzasadnieniu podała, że dochodzona kwota stanowi należność z tytułu świadczenia usług telekomunikacyjnych przez (...) S.A. na rzecz (...) Sp. z o.o., a strona powodowa nabyła tę wierzytelność od (...) S.A. w drodze umowy cesji. Przedmiotowa należność wobec (...) Sp. z o.o. została zasądzona na jej rzecz nakazem zapłaty z dnia 4 sierpnia 2004 r. Powodowa spółka dochodziła zapłaty od (...) Sp. z o.o., jednak prowadzona egzekucja okazała się bezskuteczna. Strona powodowa jako podstawę odpowiedzialności pozwanych wskazała art. 299 ksh podając, że są oni członkami zarządu (...) Sp. z o.o. W dniu 28 listopada 2012 r. Sąd Rejonowy w Tarnowie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym orzekł zgodnie z żądaniem pozwu (sygn. akt V GNe 3051/12).

Pozwany T. R. wniósł sprzeciw od wydanego nakazy zapłaty, domagając się oddalenia powództwa w całości. Zarzucił, że pełnił funkcję prezesa zarządu do marca 2003 r. i do tego momentu po stronie (...) Sp. z o.o nie zaistniała okoliczność rodząca obowiązek złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. W 2002 r. wystąpiła strata bilansowa, jednak był to

dopiero drugi rok działalności spółki i sytuacja spółki stopniowo się poprawiała. Strata wynikała z kosztów sprzedaży, a spółka stale dysponowała środkami pieniężnymi w gotówce, pozwalającymi regulować jej bieżące zobowiązania. W odpowiedzi na sprzeciw strona powodowa podała, iż roszczenie dochodzone w niniejszym postępowaniu powstało w okresie od listopada 2001 r. do sierpnia 2002 r., a więc w czasie, gdy T. R. pozostawał członkiem zarządu. Nadto zarzuciła, że pozwany ten nie wykazał braku podstaw do ogłoszenia upadłości spółki w okresie kiedy pozostawał członkiem zarządu.

Pozwani J. R. i R. P. nie wnieśli sprzeciwu od wydanego nakazu zapłaty.

Korespondencja zawierająca odpis nakazu zapłaty, wysłana na adres pozwanego A. D., została zwrócona z adnotacją „adresat wyprowadził się”. Strona powodowa została wezwana do wskazania aktualnego adresu pozwanego A. D., lecz zakreślony termin upłynął bezskutecznie. Postanowieniem z dnia 23 stycznia 2013 r. Sąd zawiesił postępowanie w stosunku do tego pozwanego, a postanowieniem z dnia 27 stycznia 2014 r. Sąd podjął postępowanie, uchylił nakaz zapłaty w stosunku do A. D. i umorzył w stosunku do niego postępowanie na podstawie art. 180 § 2 kpc.

W dniu 28 stycznia 2014 r. Sąd wydał wyrok, w którym w pkt I oddalił powództwo a w pkt II zasądził od strony powodowej na rzecz pozwanego T. R. kwotę 617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Rejonowy ustalił, że pozwany złożył pisemną rezygnację z pełnienia funkcji prezesa zarządu (...)Sp. z o.o. w dniu 5 września 2002 r. i od tego momentu przestał zajmować się sprawami spółki. Został on odwołany z funkcji prezesa zarządu na zgromadzeniu wspólników w dniu 15 marca 2003 r., jednak do chwili obecnej figuruje jako prezes zarządu spółki w Krajowym Rejestrze Sądowym. Spółka w 2002 r. nie miała problemów finansowych, posiadała płynność finansową, na bieżąco płaciła należności publicznoprawne, wynagrodzenia pracowników i czynsz najmu lokalu. W stosunku do spółki nie toczyły się żadne postępowania sądowe ani egzekucyjne i dysponowała ona gotówką oraz posiadała wierzycielności wobec kontrahentów. Sąd Rejonowy ustalił, że w dacie powstania zobowiązań pozwany pełnił funkcję prezesa zarządu, a postępowanie egzekucyjne wobec spółki zostało umorzone z uwagi na jego bezskuteczność. Tym samym w sprawie doszło do spełnienia przesłanek odpowiedzialności członka zarządu z art. 299 § 1 ksh. Zdaniem Sądu Rejonowego pozwany wykazał jednak wystąpienie przesłanki uwalniającej go od odpowiedzialności z art. 299 § 2 ksh. Od momentu złożenia rezygnacji, to jest od 5 września 2002 r. nie miał bowiem mocy sprawczej w spółce i nie zajmował się jej sprawami. Nadto pozwany przedłożył dokumenty w postaci bilansu wraz z rachunkiem zysków i strat za 2002 r. i wykazał, iż w dacie pełnienia przez niego funkcji prezesa zarządu kondycja spółki była dobra i nie wystąpiła żadna okoliczność rodząca obowiązek złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

Strona powodowa wniosła apelację od powyższego wyroku, w której zaskarżyła go w całości zarzucając:

1. naruszenie przepisu prawa materialnego w postaci art. 299 ksh poprzez przyjęcie, iż pozwany nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania spółki (...) Sp. z o.o., w której pełnił funkcję członka zarządu dochodzone w niniejszym postępowaniu na podstawie art. 299 ksh, gdyż wykazał jedną z przesłanek wskazanych w art. 299 § 2 ksh, mianowicie że od dnia 5 września 2002 r. nie miał wpływu na prowadzenie spraw spółki, nie miał mocy sprawczej w spółce i jej nie reprezentował, faktycznie nie zajmował się sprawami spółki, a ciężar kierowania spółką przejęły inne osoby i okoliczności te wyłączyły jego odpowiedzialność za wszelkie działania spółki podejmowane po 5 września 2002 r., podczas gdy na podstawie art. 299 ksh odpowiedzialność ponoszą wszystkie osoby będące członkami zarządu w czasie istnienia zobowiązania, którego egzekucja przeciwko spółce okazała się bezskuteczna;
2. naruszenie przepisów postępowania cywilnego w postaci art. 233 § 1 kpc polegające na przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów poprzez wyprowadzenie wniosków sprzecznych z zasadami prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego przy dokonywaniu oceny wiarygodności i mocy materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie, które miało zasadniczy wpływ na wynik sprawy i uznanie, iż z dokumentów finansowych przedstawionych przez pozwanego wynika, że w okresie kiedy pełnił funkcję członka zarządu spółka pozostawała w dobrej kondycji finansowej, podczas gdy dokumenty złożone przez pozwanego nie są wystarczające do dokonania ustaleń w przedmiocie prawidłowości czasowej złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

W konsekwencji strona skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wydanie orzeczenia zgodnego z żądaniem pozwu oraz o zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania za obie instancje, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Pozwany wniosł o oddalenie apelacji i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania odwoławczego.

Po rozpoznaniu apelacji Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie i podlegała oddaleniu w całości.

Ustalenia faktyczne poczynione w sprawie przez Sąd Rejonowy należało uznać za trafne, a Sąd Okręgowy je w pełni podziela i przyjmuje za własne.

Wbrew stanowisku strony skarżącej Sąd Rejonowy nie naruszył przepisu art. 233 § 1 kpc. Zgodnie z tym przepisem Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Sąd Rejonowy wszechstronnie rozpoznał zebrany materiał dowodowy, wyprowadził logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym wnioski, a dokonana ocena nie narusza reguły swobodności. Skarżący zarzucił, że dokumenty złożone przez pozwanego nie były wystarczające dla przyjęcia, że w czasie pełnienia przez niego funkcji prezesa zarządu kondycja finansowa spółki była dobra, a ustalenie takie mogłoby nastąpić wyłącznie w oparciu o sprawozdanie finansowe spółki. Należy zauważyć, że przedłożony bilans oraz rachunek zysków i strat za rok 2002 r. stanowią elementy sprawozdania finansowego. Zgodnie z art. 45 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, sprawozdanie finansowe składa się z bilansu, rachunku zysków i strat oraz z informacji dodatkowej, obejmującej wprowadzenie do sprawozdania finansowego oraz dodatkowe informacje i objaśnienia. W świetle powyższego przepisu nie budzi wątpliwości, że część w postaci informacji dodatkowej ma znaczenie drugorzędne dla oceny sytuacji ekonomicznej spółki, podczas gdy miarodajne ustalenia w tym zakresie należy czynić w oparciu o bilans oraz rachunek zysków i strat. Dokumenty te zostały przedłożone przez pozwanego oraz szczegółowo przeanalizowane przez Sąd Rejonowy, który z ich treści wyciągnął logicznie poprawne wnioski. Słusznie skarżący wskazał, że dokonanie ustaleń w przedmiocie prawidłowości czasowej złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości niejednokrotnie wymaga opinii biegłego. W niniejszej sprawie potrzeba taka jednak nie występowała. Sąd Rejonowy ustalił, że w czasie pełnienia funkcji członka zarządu przez pozwanego spółka była w dobrej kondycji finansowej i na bieżąco regulowała swoje wymagalne zobowiązania publicznoprawne oraz cywilnoprawne. Skoro spółka nie zaprzestała regulowania swoich wymagalnych zobowiązań, to nie wystąpiły przesłanki złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, a co za tym idzie – nie wystąpił problem ustalenia prawidłowości czasowej złożenia wniosku w tym przedmiocie. Ustalenia dotyczące bieżącego regulowania zobowiązań Sąd Rejonowy poczynił w oparciu o dowód z przesłuchania pozwanego. Chybiony jest zarzut strony skarżącej, iż tylko z tego względu, że dowód ten pochodzi od pozwanego, a więc osoby nie spełniającej kryterium bezstronności, nie może być on uznany za w pełni wiarygodny. Pochodzenie dowodu od strony, a więc osoby zainteresowanej wynikiem postępowania, nie wyłącza uznania takiego dowodu za w pełni wiarygodny, a jego ocena należy do Sądu. Sąd Rejonowy nie uchybił zasadom logicznego rozumowania, a sama odmienna ocena dowodów przez skarżącego nie mogła stanowić skutecznego zarzutu naruszenia art. 233 § 1 kpc.

Również zarzut obrazy prawa materialnego, a to art. 299 § 2 ksh nie zasługiwał na uwzględnienie. Zgodnie z tym przepisem członek zarządu może się uwolnić od odpowiedzialności, jeżeli wykaże, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie układowe, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcie postępowania układowego nastąpiło nie z jego winy, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody. Wprawdzie Sąd Rejonowy ustalił, że od 5 września 2002 r. pozwany nie miał wpływu na prowadzenie spraw spółki, jednak to nie ta okoliczność była podstawą uznania, że wystąpiła przesłanka uwalniająca pozwanego od odpowiedzialności. Jako okoliczność egzoneracyjną Sąd Rejonowy przyjął brak przesłanek do wystąpienia z wnioskiem o ogłoszenie upadłości spółki w okresie, kiedy pozwany pozostawał członkiem jej zarządu. Członkowie zarządu mają obowiązek, nie później niż w ciągu dwóch tygodni od dnia, w którym wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości, zgłosić w sądzie wniosek o ogłoszenie upadłości. Podstawą ogłoszenia upadłości spółki z o.o. jest jej niewypłacalność, która zachodzi, gdy spółka nie wykonuje swoich wymaganych zobowiązań pieniężnych oraz sytuacja, gdy zobowiązania spółki przekroczą wartość jej majątku, niezależnie od tego, czy na bieżąco wykonuje ona swoje zobowiązania (art. 21 ust. 1 i 2, art. 11 ust. 1 i 2 puin). Słusznie strona skarżąca wskazała, że odpowiedzialność z art. 299 § 1 ksh ma na celu ochronę wierzycieli i służy ich interesowi. Niemniej ratio legis art. 299 § 1 ksh jest ponoszenie odpowiedzialności za zobowiązania spółki przez tych członków zarządu, za urzędowania których zaistniały przyczyny uzasadniające zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości, a którzy nie zgłosili odpowiedniego wniosku. Odpowiedzialność ta dotyczy zatem jedynie tych członków zarządu, którzy byli nimi w okresie, gdy zaistniały podstawy do ogłoszenia upadłości (wyr. SN z dnia 15 czerwca 2011 r., V CSK 347/10, LEX nr 1027201). W niniejszej sprawie, kierując się obiektywnymi kryteriami, Sąd Rejonowy ustalił, że (...) Sp. z o.o. na bieżąco regulowała swoje wymagalne zobowiązania, a wartość jej majątku przekraczała wartość zobowiązań. Tym samym w okresie kiedy pozwany pozostawał członkiem zarządu, nie zaistniały przyczyny obligujące do wystąpienia z wnioskiem o ogłoszenie

upadłości spółki. W konsekwencji Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, że w sprawie wystąpiła przesłanka uwalniająca pozwanego od odpowiedzialności z art. 299 § 1 ksh, a sformułowany przez stronę skarżącą zarzut nie zasługiwał na uwzględnienie.

Wobec powyższego apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 kpc.

O kosztach procesu w instancji odwoławczej Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 391 § 1 kpc w zw. z art. 98 kpc oraz § 13 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 r., nr 163, poz. 1348 ze zm.), zasądzając od strony powodowej, jako przegrywającej sprawę, na rzecz pozwanego kwotę 300 złotych, stanowiącą zwrot kosztów zastępstwa procesowego.

S. ref. I inst. Małgorzata Kryplewska - Baran